

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. I. Non recte citra formam Concilij Trid. statui de contributione seminarij, & quis de eo cognoscat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

tionem, vel rumorem. Bald. consil. 59. licet eleganter. n. 2. & 3. ver. est autem seditio. lib. 1.

2.
Vt al-
quando
necraceret
liceat.

Porro, vt tempus tacendi, ita etiam loquendi est. & propterea in reatum incidit, qui nouit consilia agitari aduersus Principem, aut rempublicam, nec ea defert. *l. quisquis. §. id quod. C. ad leg. iul. maies.*

Adeoq̄ue, ad proportionem, qui scit periculum esse, ne quid de dignitate reipublicæ, iure, ac priuilegijs minuatur, & tacet, lædit rempublicam: qui videt incendium excitari; nec ad restinguendū vicinos prouocat: qui aggerem perumpi, nec ad ripam muniendum proclamat; innoxius non habetur: qui videt focium iniuria affici; nec prohibet eum potest; tam dicitur esse in vicio, quam qui facit. quare aduersus communes hominum, tempestatumue iniurias etiam editis principū permissum est ære campano conuocare populum ad obuiam eundum publico malo.

3.
Licet
conciuium
impollare
auxilium.

Porro in casu nostro quid demum & quo fine est factum? rogati sunt de clero seculari, & regulari præcipui, vt apud Capitulum cathedrale intercederent, quo optimo modo impediretur translatio captiui sacerdotis incolæ extra ciuitatem; ne ius ciuitatis seu priuilegium pessundaretur, quo vetitum est incolam quempiam inde captiuum alio transferri. quo ciuium, incolarumue priuilegio etiam clericum gaudere oporteat: *Vide supra de foro compet. resp. 1.* aditi sunt eodem fine opificiorum decuriones, vicorumq̄ue magistri, qui partem in hac republica habent; & sine quorum iudicio, assensuq̄ue grauiora negotia expediri non possunt: & porrectæ illis scedula, vt scirent quid ageretur; reminiscerentur priuilegiorum suorum, nec per illius extractionem præiudicium, & confessionem fieri permitterent, ne

vsu contrario priuilegia perirentur. in summa actum est nihil aduersus rempublicam, sed imo ne quod respublica caperet detrimentum.

Porro interpellatio eorum, qui autoritate & suffragio valent, iure permittitur non tantum; sed & si quid eo nomine promissum sit, præstari iussum. *l. vnica C. de suffragio.* vbi non tantum patrocini aduocatorum, sed magnorum, & magnatum adiutoria intelliguntur ab Alciao, alijsq̄ue modernis. Enimvero nihil in hac vrbe frequentius immemoriali vsu receptum; quam vt qui difficultatem aliquam patiuntur, si causa ad sequelam pertineat, vt opificiorum decani, vicorum magistri, & alij qui membra sunt concilij ciuici, eo quo dictum est modo, instruuntur; & ab eo, seu eius nomine, qui difficultatem patitur, rogentur; vt publicum damnum præcaueant, dum priuatim patienti suffragium accomodant, hoc ipso modo pagi, territoria, minores vrbes, ad Metropoles recurrunt; hæ ad communem Capitalium vrbiū opem, & hæ denique ad trium Ordinū Status vniuersos. & verò, si quod omnes tangit, ab omnibus approbari debeat, vtique ab omnibus tractari, de eo informari, & interpellari possunt sine dolo malo, inconcinno sermone, neque aduersus bonos mores.

De magistris.

RESPONSVM I.

Non recte citra formam Concilij Trid. statui de contributione seminarij. & quis de eo cognoscat.

Quamuis non male dicatur Episcopum in causa ecclesiæ

De causis
Ecclesie
suae & se-
minarij
cognoscit
Ordina-
rius.

fiat sua iudicem esse posse. ex glos.
in c. si quis erga. 2. q. 7. Navar. conf.
20. n. 9. de rescript. sicut decifum
est monachum in causa monaste-
rij sui testari: c. cum nuntius. X. de
testib. c. super prud. 14. q. 2. & con-
sequenter Concilium Trid. s. 23.
c. 18. Episcopo facultatem tribuat
Seminarium erigendi, ordinandi,
dotandi: quin etiam ad indicam
contributionem per censuras com-
pellendi; adeoque, si difficultas
emerferit, in prima instantia cog-
noscendi; iuxta idem Tridentinum s.
24. c. 20. nec Seminarij causa,
Episcopi propria videatur, quam-
vis illius prouisores à Concilio
Trid. d. c. 18. consilij tantum cau-
sa adfiscantur; tota autem actio
ipsi Episcopo demandetur, vt non
instar tutorum illi, sed mandata-
riorum esse videantur:

2.
Non tamē
postquam
semel sta-
tuit.

Tamen non hic proprietates rerum
Episcopi, ecclesie, aut Semi-
narij consideratur; quae sunt di-
uersae: c. res proprie. c. nullo. 12. q. 2.
sed causa, orta ex gestis per Epif-
copum: utpote cum semel officio
functus est bene vel male quippiam
statuendo, & quasi iam consumpta
prima instantia, in qua ipse sta-
tuit, id quod actum est arguitur
quasi perperam actum; iam in par-
te vocatur, & ipse pro aduersario
habetur; ipsiusque gesta de for-
ma, facultatisque defectu, seu alio
accusata in litem veniunt. ius ergo
naturae obtinet à civili firma-
tum sit. C. Ne quis in sua causa ius
dicat. quod non abrogauit d. c. 20. s.
24. Concilij Trid. nec Ordinarium,
qui semel quippiam statuit, ite-
rum iubet iudicare, & seipsum
absoluere, vel condemnare.

3.
Alios plus
quam se
grauauit.

Eoque magis praeter agendi for-
mam causa sit Episcopi propria, si
& materia ad illius utilitatem ver-
gat: v. g. si pro contributione semi-
narij alij praegraventur, ipse sub-
leuetur, nec ad talem raram con-
tribuat, qualem ab alio exigit: ne
quod dicitur in d. c. nulli. maiores
enormiter locupletentur, & minores

tali facto pauperes inueniantur.
Non idem est, si quis pen-
sionem ab Episcopo constitutam, di-
cat esse excessiuam; & de excessu
ipse cognoscat, quia pensiones
constituuntur de consensu par-
tium, quae super quantitate fru-
ctuum decipi, & decipere possunt
Episcopum: adeoque inter illas
de eo cognoscere ipse potest: sed
taxa Seminarij constituitur ab
Episcopo tanquam in re sibi dele-
gata, atque ex officio: ex quo ni-
hil debet statuere, nisi quod dele-
gationi, aequitatisque iam ipse
nouerit congruere, antequam of-
ficium expleat.

Porro nullitas euidentis est ex
eo, quod forma delegationis, si
necque mandati non sunt seruati.
nempe lex 7. D. de reb. iur. s. si
prator. mea feri, inquit, opinio, cum
quis aliud fecit, quam quod a pratore de-
cretum est, nihil egisse; & in c. cum
dilecta X. de rescript. quod contra
formam delegationis gestum est,
irritum declaratur.

Itaque examinando instrumen-
tum exhibitum, in principio assu-
mit Episcopus hanc qualitatem
per sacrum generale Concilium Trid. ad
infra scripta commissus, & deputatus,
eoque se obligat ad formam, sine
que mandati seruandos, ipsique non
seruatis nihil egisse conitac. d. s. si
prator. d. c. cum dilecta. c. con de non
sacerd. de reb. in s.

Mandat autem Concilium Trid.
d. c. 18. ex omnibus bonis eccle-
siasticis, per Mendicantes aut e-
quites Hierosolymitanos non pos-
sessis, fieri proportionatam con-
tributionem pro Seminario: haec
proportio seruata non est: nihil
igitur iure actum.

Quinimo cum nec ante nec post
peractum concursum quidquam
esset d. R. indicatum de huiusmo-
di decreto, sed demum cum liti-
ras suae institutionis recepturus
venisset, illaque negarentur, nisi
signaret scedulam exhibitam pro-
missoriam trecentorum floren-
rum.

norum annuorum pro seminario, eam percussus ille, cum responderetur non aliter dandas esse illi literas, subfignavit. sane improbo modo, & forma gestum id videretur, & vergere nonnihil ad illud, quod dicitur in *c. vn. X. ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, in sine, in verb. secundum autem dicimus non licere: ne viam aperiamus his, qui prauitatem suam satagunt palliare.* ubi enim lege ac iure quid indici potest; speciem mali habet, si tempore collationis ex pacto, & chyrographo petatur. adeoque extra formam & fines mandati d. c. 18. f. 23. *Trid.* atque aliud est actum, quam quod Concilium iussit: adeoque nihil iure actum.

6. Quatenus Episcopus facere, seu grauate beneficia possit?

Verum quidem est, quod Episcopus quandoque possit beneficium facere: vt in casu *c. proposuit. X. de sl. presby. c. vacante. X. de prob. vt & Barbos. in Collect. DD. ad Decret. in d. c. vacante.* sed illa in suis proprijs terminis sunt retinenda. *c. maioribus. c. cum causam. X. de prob.* non tantum propter Concilij Lateranensis decretum, *relatum in d. c. vn. & c. prohibemus. X. de cens. cui consonat c. quia cognouimus. 10. q. 3.* quando suis vñibus, sine concessione apostolica, *c. tua nobis. X. de verb. signif.* Episcopi prouentus applicant, sed & quia alias, vt pergit d. c. vn. & alibi cautum reperitur in canone; quod ecclesiastica beneficia sine diminutione debent conferri. *d. c. maior. d. c. vacante. d. c. cum causam. c. si quis prebendas. 1. q. 3.*

Adeo vt stante generali lege prohibitoria diminuendi beneficia, qui casum suum exceptum esse contendit, probare teneatur. neque enim hic, de quo quaeritur, is est, qui permittitur in d. c. proposuit. *c. vaca. cum rationabili causa, de vacante prebenda, dñe fuerant constituta, ac tot essent viriusque prouentus, quod per vtramque vtrique esset possessori prouisum de beneficio competentis.*

At verò aiunt de Episcopi facultate non esse disputandum; cum iam expressa fit in Concilio *Trid. d. c. 18. f. 23.* rectè quidem; seruata forma, & terminis d. c. 18. id est seruata omnium contributione, & aequalitate: sed neque vt ecclesiastica beneficia cum tali diminutione conferantur; pacto, chyrographa tempore collationis de illa fiant: sed ex quibuscumque ecclesiasticis redditibus Episcopi partem, inquit Concilium, aliquam, vel portionem detrahant, & eam portionem sic detrahant etiam ante vacationem applicent, & incorporent: extra hos terminos & formam, aequalitatemque omnium communem Concilium facultatem non dedit: illa ergo non seruata, nihil iure actum est.

7. Quatenus pro seminario?

Sed obijcitur, quod Concilium *Trid. d. c. 18. f. 23. §. postremo* tribuat Episcopis facultatem ibidem statuta moderandi aut augendi. Verum non simpliciter; vt f. 24. c. 13. §. *In parochialibus in verb. aut qua commodiori ei videbitur ratione:* sed conditionaliter, *in verb. si difficultatem oriri contigerit:* nec qualemcumque, sed ob quam huius seminarij institutio vel conseruatio impediretur, vel perturbaretur: & iterum, si opus fuerit moderando; aut augendo, talem autem tantamque difficultatem hic ortam fuisse, talem necessitatem vñisse, ne quidem narrat instrumentum.

Hi vero clerici, inquit d. c. *quia cognouimus. 10. q. 3. qui se ab Episcopo grauari cognouerint, querelas suas ad Metropolitanum (non ad Officiale ipsius Episcopi) deferre non differant: & Metropolitanus non moretur eiusmodi presumptiones coercere.* quod decretum Concilij III. Toletani Concilium *Trid. f. 24. c. 20.* non abrogat. adeoque euidentis manet causam hanc super huiusmodi grauamine institutam ad auditorium Ordinarij spectare, aut remitti non posse, sed à Vice-Nuntio rectè alteri delegatam esse.

Eoque

8. Alier grauat licet recurrere ad superiores.

9. Prævia fa- miliarit ve- rificatione remittendi grauanis nis.

Etque magis quodd d.c. si quis er- ga. 2. q. 7. non velit Episcopum rectè vocari ad superiorem : sed prius eum iubet conueniri familiariter: vt Iudex rogatur vt interlocuto- riam reuocet. c. cum cessante. X. de appell. idem hic factum pluries fuit à R. quod c. si quis satis conuincit Episcopum, qui grauaui, non iam vt Iudicem adiri; sed reuerentiæ ergo prius requiri, vt grauamen tollat: & quidem familiariter con- ueniri; volouit d. c. si quis; & glossa de honestate, iudicialiter autem adiri superiorem: vt statuit d. c. quia cognouimus.

10. Nec opus coram eo recusatio- nem pro- ponere.

Ex quibus omnibus, & præfer- tim d. c. quia cognouimus constat huic negotio applicari non posse c. si contra vnum. de off. deleg. in 6. c. si quis contra. X. de for. compet. c. 2. requir. §. 3. X. de appel. c. cum specia- li. X. col. quæ loquuntur quando Episcopo, seu eius Officiali com- petit iurisdicção, sed persona sus- pecta est: at hic post rem, vt narrata est, gestam, & semel decretam, cum sentel sit officio functus be- ne vel malè, non amplius in eo- dem negotio competit iurisdic- çio; sed adeundus est superior: ei- que querela exponenda. d. c. quia cognouimus. sed retorta obtinent il- la iuris loca, vt coram nostro dele- gato proponi debeat recusatio, & causa; probatio autem fieri coram arbitris seu condelegatis: de Offi- ciali autem referri ad Episcopum, quando ei iurisdicção competit, persona autem in suspicionem vo- catur.

11. Sicut coram delegato.

Qua ratione etiam cognoscen- dum foret an Delegato aliquid deesset de qualitate delegati. & vt demus eam tempore commissio- nis adesse debere, iuxta Gutier. conf. 44. n. 7. Cenallos com. contra com. q. 693. n. 9. & seqq. Velasques Conf. 191. n. 8. & ceteros quos allegant, per- peram aduersarij imaginantur factam designationem iudicis syno- dalis Romam non esse missam ad S. Pontificem; quod exigit Con-

12. Vbi & cognosci- tur si qua defuisse ei qualitas arguatur.

cilium Trid. f. 25. c. 10. quia magis debebant præsumere Episcopum A. functum esse suo officio, præfer- tim post tot annos à dicta delega- tione. cum Episcopi singulis trien- nijs debeant statum suæ diocesis perscribere, & similia in illum re- ferre: & culpa seu negligentia nunquam sit præsumenda. Quamuis autem nomen defig- nati Iudicis Synodalis ad S. Pon- tificem nõ esset transmissum, non defineret tamen designatus esse Iudex, cum sola designatio capa- cem illum faciat, vt ex textu d. c. 10. f. 25. Concilij Trid. euidenter liquet. transmissio autem nominis non alio sine ibi præscribitur, quam vt eius notitia habeatur in Curia Romana. (cui iam praxis communis prouidit, vt delegatio- num literæ inscribantur Iudici- bus Synodalibus generatim, & si- ne speciali nominatione, sed cum clausula, & eorum cuiuslibet, vt etiam notauit Garcias de benef. p. 9. c. 2. n. 352. dictam nominis transmissio- nem non vsque quaque seruari. nec verò eam præcipit d. c. 10. respectu Legatorum aut Nuncio- rum, sed tantum S. Romani Pon- tificis. nec id vsus obtinuit. at hic versamur in delegatione à Vice- Nuntio facta. Perperam dicunt aduersarij Iu- dicem non agnitiuam tanquam Syno- dalem; sed tanquam subdele- gatum ab Episcopo A. principa- liter delegato: quia ad totam cau- sam subdelegari non potest nisi qui habet qualitates in principali requisitas. c. statutum. §. in nullo. in 2. verb. personis duntaxat designatis fa- perius committas quomodolibet etes suas. vt sicut principalis debet, præ- ter Ordinariu, esse Iudex synoda- lis, sic etiã debeat subdelegatus: si ergo vt subdelegatus ritè est agno- tus, consequenter est vt synodalis.

De

De Magistris.

RESPONSVM I.

*Præuilegia studiosorum an extra Vniuersitates obtineant?*1. Commu-
niter non;2. Sed percipi-
entur in
absentia.

VT quis præuilegio scholarum gaudeat, communiter creditur studere debere in loco præuilegiato. *Rebuff. de præuileg. scholar. priuileg. 34.* citatur c. tua X. de cler. non residen. sed illud exigit tantum, vt citra fraudem non in villis vel castellis, in quibus nullum est, vel minus competens exercitium studiorum, scolares agant. & c. fin. X. de magistr. in qualibet metropoli theologiam docentes, vel in ea studentes præuilegio fructuum percipiendorum fruuntur. sic & leges, quæ sunt sub tit. de professor. C. lib. 10. indefinitè loquuntur de professoribus, & eorum præuilegijs. excipit autem *Rebuffus* ubi sup. vt extra loca præuilegiata scolæ præuilegio gaudeat, si maioris studij causa alibi sit: quasi efficacius finis præuilegiorum obtineatur. verum authentica *Habita C. ne filius pro pat.* quæ submittit scolares iurisdictioni vel Rectoris, vel Episcopi; etiam loquitur de ijs, qui peregrè agunt: & titulus C. de studijs lib. ralis Urbis Romæ, Proceum Digestorum tam regiarum urbium, quam Berijti singulariter meminit: in alijs legum professionem vetat, vt & nuper à Rege hîc vetitum, ne extra Vniuersitatem philosophia, nisi quasi inter priuatos parietes, doceatur. sub qua exceptione etiam censere oportet seminaria. iuxta *Trid. s. 23. c. 18. in verb. grammatices, aliarumque bonarum artium disciplinam discant. & Christianus in decis. ad d. tit. de studijs liberal. Urb. Rom.* ideo quærit, an

hodie scisso Imperio Romano præuilegia Vniuersitatum obtineant: quasi non nisi præuilegiatis locis competant: seu habentibus ab Imperatore præuilegium. *s. hoc autem in proem. D. & l. vnic. C. de profess.* quæ in Vrbe Constantin. præmium comitiæ assignat solis Constantinopoli per 20. annos docentibus.

Concilium porro *Trid. s. 5. c. 1. in fin.* vt præuilegio fructuum docentes sacram Scripturam, & discipulos fruuntur, exigit; vt illi publicè in scholis doceant. non tamen illud intelligendum est de Vniuersitatibus dumtaxat studiorum generalium; per Papam, aut supremos Principes erectis: vt voluit *Barbosa & citati ab eo in Collect. DD. ad Conc. Trid. ad d. c. 1. n. 30. 51. 52. 53. 54. 55.* quia totus præcedens textus Concilij de omnibus cathedralibus, & Metropolitanis loquitur, & collegiatis insignibus, cum numero clerico. vbiq; mandat haberi lectionem theologicam, nõ studium generale; nec de præuilegijs, per Papam, aut Principes Vniuersitatibus concessis agit; sed de præuilegijs à iure inquit, *communi concessis*: vtique c. vlt. X. de magistr. quod generaliter loquitur de magistris theologis, inquit, *per singulas Metropoles statuentis, vel Cathedrales.* vt c. 1. *ibid.* ex ipsi Lateranensi desumptum; & c. quia nonnulli *ibid.* vt mouere non debeant verba illa Concilij *Trid. dum publicè in scholis docuerint, & qui in ipsis scholis student*: quia desumpta sunt ex d. c. vlt. adeoque eundem sensum habent. fit autem mentio scholarum, ad excludendos eos, qui in villis & castris, vbi nullum aut exiguum est exercitium, aut quasi priuatim docent, aut student. *d. c. tua.*

Admittendum est etiã illud in his docentibus, aut discipulis: quod, sicut idem *Trid. s. 6. c. 2.* vult in beneficijs vt residentiam requirentibus nulli præuilegia, seu indulta perpe- tua de nõ residendo suffragentur,

Y

locum

3. Cur Tri-
dentium
exigat do-
centi publi-
cè in scho-
lis, & disci?

4.